

Årsrapport

LANTBRUKETS BRANDSKYDDSKOMMITTÉ 2022

Lantbrukets Brandskyddskommitté 2022

Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK) är ett samarbetsorgan med företrädare från lantbruket, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag som genom skadeförebyggande arbete verkar för ett förbättrat brandskydd inom det svenska lantbruket, så att den enskilde lantbrukaren ges förutsättningar att tryggt utveckla och bedriva sitt företag.

Lantbrukets brandskyddskommitté verkar för ett minskande antal brandskador i lantbruket och minskade konsekvenser av inträffade bränder. Vår vision är att det inte ska ske omfattande bränder med stora skador på liv eller egendom inom svenskt lantbruk och hästverksamhet.

LBK bildades 1947 på initiativ av Brandskyddsföreningen Sverige. Idag ingår LBK i och drivs av Brandskyddsföreningens Service AB, som är ett helägt dotterbolag till Brandskyddsföreningen Sverige.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkert och hållbart Sverige.

Verksamheten under 2022

LBK:s rekommendationer

I LBK:s rekommendationer beskrivs krav på utformning av brandskyddet inom lantbruk och hästverksamhet som sammantaget ska minska riskerna för uppkomst av brand och konsekvenserna av inträffade bränder. LBK:s rekommendationer tas fram i samverkan med branschorganisationer och -företrädare för att säkerställa relevant, adekvat och ändamålsenligt innehåll och branschacceptans.

LBK:s rekommendationer är omfattande och berör många olika ämnesområden. En del är väsentliga och avgörande för djurskyddet medan andra mer tar sikte på egendomsskydd. På grund av vissa specifika brandrisker går rekommendationerna dessutom i vissa fall längre än kraven från respektive myndighet.

LBK:s rekommendationer revideras och kompletteras kontinuerligt, vilket kommuniceras till abonnenter och intressenter. Förutom pärminnehavarna är det många som tar del av informationen direkt från hemsidan, <https://www.brandskyddsforeningen.se/lbk/>.

Under 2022 reviderades följande rekommendationer:

- **Rekommendation 9.4 Förebygga skogsbrand**

LBK har varit delaktig i arbete med att ta fram branschriktlinjerna Riskhantering avseende brand vid skogsarbete, och hänvisar till dessa som finns publicerade på Skogforsks hemsida, www.skogforsk.se. Rekommendation 9.4 drogs in i juni 2022.

- **Rekommendation 10 Brandlarm och släckutrustning**

Information om släckutrustning vid brandfarliga heta arbeten på tillfällig arbetsplats vid taklägningsarbeten har lagts till och rekommendation för skördetröska, självgående fälthack eller självgående slätterkross har omformulerats och förtydligats. Ny utgåva i juni 2022.

- **Rekommendation 5 Elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet**

Följande förändringar har gjorts;

- förtydligande gällande brandklassning av elapparater
  - enhetliga benämningar på el-apparater enligt standard
  - förtydligande gällande motorers skydd i luftbehandlingssystem, till och från utrymmen med förhöjd brandrisk samt motorer i utrymmen där bearbetning eller lagring av brännbart material förekommer i sådan omfattning att brandfara kan föreligga
  - förtydligande till alternativa lösningar där traditionell jordfelsbrytare ej är möjligt att installeras
  - rättelse, 11kw ändrat till 11kWh avseende mindre batterilager.
- Ny utgåva i december 2022.

I tillägg till ovanstående har revideringsarbete av rekommendationerna 2 Systematiskt brandskyddsarbete, 7 Brandfarliga heta arbeten, 9.1 Halm- och gräsbränning och 9.2 Självantändning av hö, halm påbörjats och detta arbete beräknas slutföras under 2023.

Informationsinsatser

LBK:s nyhetsbrev skickas ut cirka tre gånger årligen, anmäl ditt intresse här:

<https://www.brandskyddsforeningen.se/lbk/lbks-verksamhet/nyhetsbrev/>

I Land lantbruk publicerades ett helt uppslag om brandskydd och information om LBK:s rekommendationer den 18 mars 2022. En artikel i Västerbottens Mellanbygd omnämde LBK och i december publicerade tidningen Ridsport en artikel om brandövning och elsäkerhet i stall. Tidningen Brandsäkert publicerade en notis om uppdateringar till LBK:s rekommendationer.

Förbättringar av LBK:s hemsidor har genomförts för att säkerställa att användarna nås av rätt information.

Under året har utbildningar för Hushållningssällskapet och Växa Sverige hållits.

Brandskyddsföreningen har bistått Länsstyrelserna med att besvara ett tjugotal frågor angående rekommendation 3 och 10 inför möte med alla landets förprovare och kontinuerlig hanteras inkommande frågor från intressenter.

I tillägg till detta har LBK bidragit till examensarbetet, "Undersökning av det systematiska brandskyddsarbetet i lantbruksverksamheter med djurhållning" av Anna Fasold, Lunds Tekniska högskola, <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/9072798>.

Årsmöte

Årsmötet, LBK:s 75:e, hölls digitalt 6 april. LBK:s årsrapport och strategiplan godkändes vid mötet och revidering av LBK:s rekommendationer presenterades. Mötet omvalde Anders Danielson, LRF till ordförande september/oktober 2022. Mötet beslöt om nyval av Anders Drottja, LRF, till ordförande från och med september/oktober 2022. Mötet omvalde Stefan Magnusson, Dina försäkringar AB till vice ordförande för ett år. Mötet omvalde Sara Furrestig, Länsförsäkringar AB, Anna Nordblad, Länsstyrelsen Örebro respektive Karin Lönn, Brandskyddsföreningen, till ledamot i AU för ett år. Mötet omvalde Leif Mårtensson, Länsförsäkringar AB, till ordförande för tekniska utskottet för ett år. Anneli Hadelöv, Brandskyddsföreningen, anmäldes som LBK:s sekreterare efter Karin Lönn, Brandskyddsföreningen.

Efter årsmötet höll Tomas Ekman, Länsförsäkringar Norrbotten, en intressant presentation där han delade med sig av sina erfarenheter av olika brandutredningar och avslutade med att tala om branden hos Polarbröd.

Höstmöte

Höstmötet hölls digitalt den 11 oktober i vilket 16 intressenter från 12 olika organisationer deltog. Verksamhetsplanen för 2023 godkändes vid mötet.

Efter mötet hölls två föreläsningar, Bränder i närtid, av Leif Mårtensson, LF & Stefan Magnusson, Dina och Möjligheternas byggregler - föreskrifter om säkerhet i händelse av brand, av Ville Bexander, Brandskyddsföreningen.

Ordförandeskap i LBK.

Den 1 november meddelade Anders Drottja, LBK:s ordförande, att han avslutar sin tjänst hos LRF för att bli politiskt sakkunnig hos Landsbygdsminister Peter Kullgren med start den 7/11. Stefan Magnusson, vice ordförande i LBK, verkar som ordförande tills ny ordförande utses.

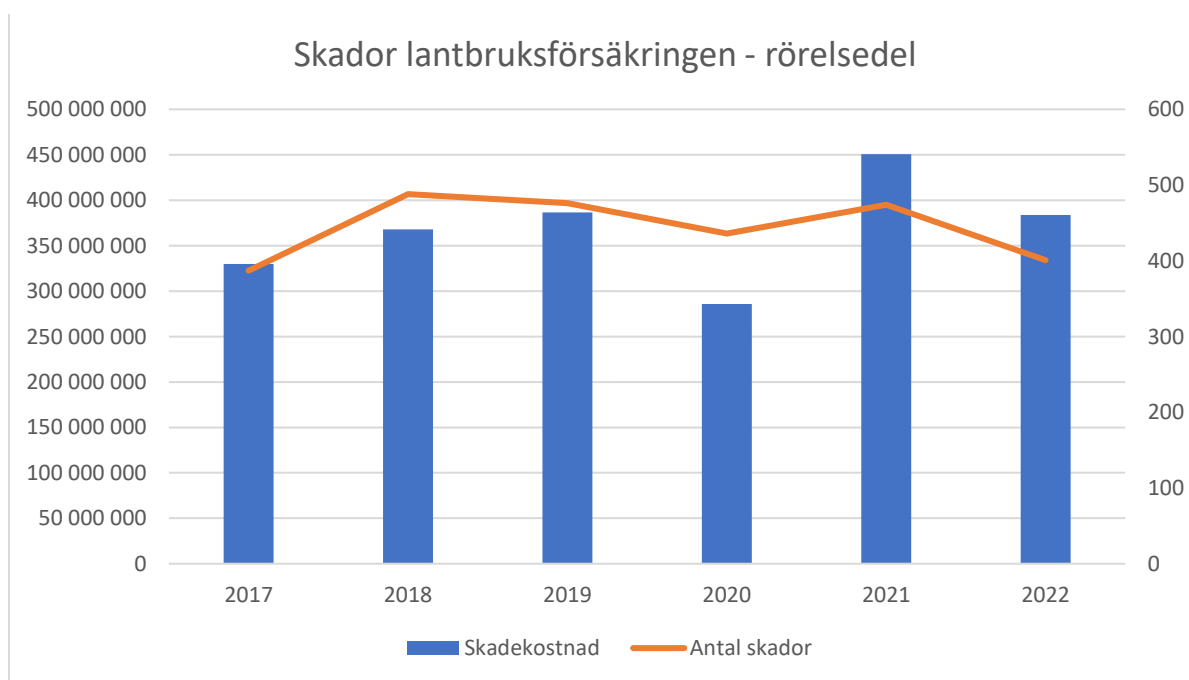
Brandstatistik

Brandskadekostnader

Brandskador kännetecknas av att de är förhållandevis få till antalet och ofta dyra. En variation mellan åren förekommer vilket gör det svårt att skilja trender från tillfälligheter. Det krävs många års statistik för att dra slutsatser. Brandskadekostnaden domineras av vad försäkringsbranschen kallar storskador, vilket är skador som överstiger en miljon kronor. Exempel på årsvariationer är åskan som slår hårt på skadefrekvensen vissa år. Långvarig torka ökar också risken för bränder liksom långvarig kyla som anstränger olika värmesystem, framförallt fastbränsle som kan orsaka brand.

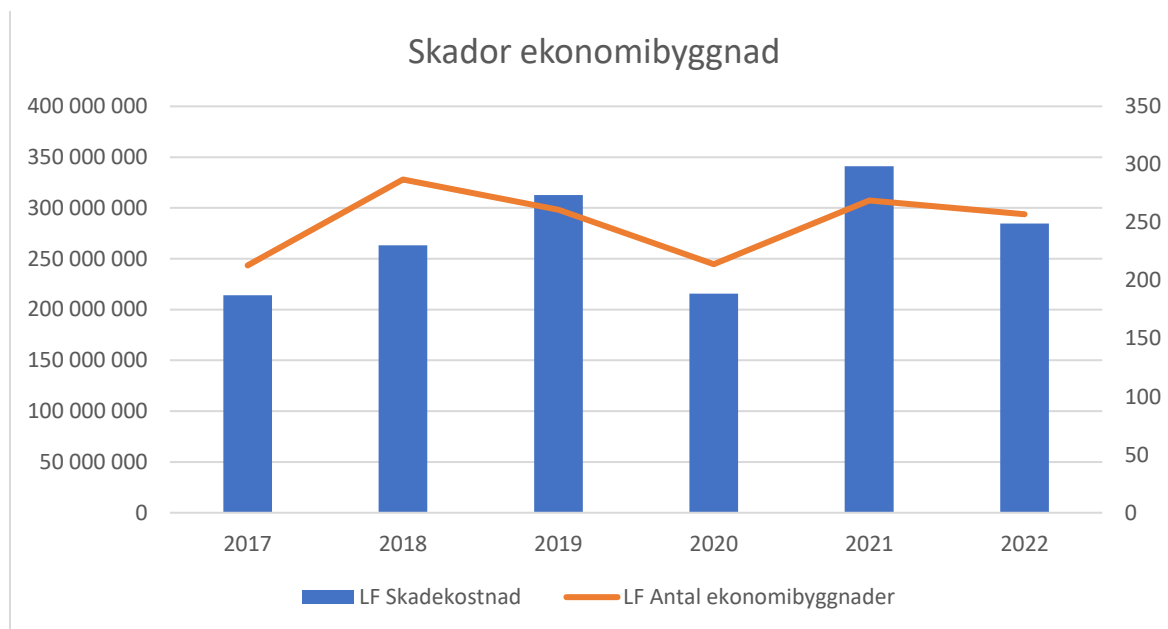
Under de senaste sex åren har Länsförsäkringar och Dina (som tillsammans försäkrar majoriteten av lantbruken och hästgårdarna) i genomsnitt ersatt 370 Mkr per år inom lantbruksförsäkring*, och under samma period har det i snitt inträffat 450 bränder, se figur 1. För år 2021 förklaras den högre skadekostnaden delvis av ett fåtal dyra totalskador.

*Med lantbruksförsäkring avses rörelsedelen inom lantbruk- och hästverksamheter. Den egendom som ingår i lantbruksförsäkringen är ekonomibyggnader, övriga inventarier, produkter, obärgad gröda, lantbruksdjur och självgående maskiner (trafikförsäkringspliktiga men inte registreringspliktiga som används inom växtodling). Avbrottsersättning är inkluderad i skadekostnaden.

Figur 1 Totalt antal brandskador och kostnader i lantbruksförsäkringen* 2017-2022, källa: Länsförsäkringar och Dina.

Kostnaderna för en enskild brandskada varierar beroende på vilken typ av egendom som skadas och vad den värderas till, men även beroende på hur omfattande skadan är och i vilken grad verksamheten drabbas av avbrott. Den egendom som står för den största andelen av skadekostnaderna är ekonomibygnader (ca 75 %). 250 försäkrade ekonomibygnader har brunnit årligen under de senaste sex åren, se figur 2.

Figur 2 Antal brandskadade ekonomibygnader och kostnader år 2017 – 2022, källa: Länsförsäkringar och Dina.

Brandorsaker

När det gäller brand i ekonomibygnad så finns en stor del i kategorin ”okänd orsak”. Många gånger är det svårt att ange orsaken till en brand när skadan anmäls och vid en totalskada kan det även vara omöjligt att utreda orsaken bakom skadan. Det kan också ta lång tid att utreda orsaken bakom en brand.

Av de ekonomibygnader som brann under 2022 är skadeorsaken okänd i 33 procent av fallen. I många fall finns misstanke om att branden är elrelaterad men att det inte gått att fastställa. Förutom elinstallationer är några av de förekommande brandorsakerna relaterade till torkning, uppvärmning och motorfordon.

Självgående maskiner och storbalspressar visar de senaste två åren på ökade skadekostnader. Det är inte fler bränder men varje brand orsakar dyrbara egendoms- och avbrottsskador. Till det kan läggas en ny typ av skadekostnader vid denna typ av bränder. Det är miljonbelopp för sanering av läckande bränsle och oljor samt att grödor på många hektar går upp i rök. I takt med ökad rationalisering inom lantbruket ökar sårbarheten när enskilda maskiner skadas. De har enormt hög kapacitet, ska ofta köras på både egen mark och på entreprenad och det ska av naturliga skäl ske mycket intensivt under en kort skördetid.

Intressenter i Lantbrukets Brandskyddskommitté

Brandskyddsföreningen Sverige

Brandskyddsföreningen Elektriska Nämnden

Dina försäkringar

If skadeförsäkring

Jordbruksverket

Länsstyrelserna

Länsförsäkringar

Lantbrukarnas Riksförbund

Maskinleverantörerna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

RISE Jordbruk och trädgård

Svensk Fågel

Svenska Ägg

Sveriges Lantbruksuniversitet

Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund

Växa Sverige

